

Na CRV ook Bayern Genetik actief met gekruiste stieren

New Generation stieren populair

Vanwege de verrassend grote populariteit van de gekruiste stier Reladon, heeft CRV inmiddels vijf van dergelijke 'New Generation' stieren beschikbaar. „Gekruiste stieren ondermijnen elk principe van het inkruisen“, vindt Hans Kerkhof van Xsires. Fleckvieh-voorman Stef Beunk ziet wel de voordelen en gaat ook gekruiste stieren 'maken'.

„De New Generation-stieren zijn er bij toeval gekomen“, vertelt CRV's kruisingspecialist Jan Hiddink. „Natuurlijk hebben we op dit gebied het een en ander in Brazilië en Nieuw-Zeeland gezien, maar CRV heeft de stier Reladon bij toeval aangekocht. Samen met een inspecteur was ik bij zijn fokker Jack Houbraken in Bergeijk, die advies wilde over stieren van andere rassen. We raakten onder de indruk van de moeder van Reladon, waarop Houbraken ons de stier aanbood. Omdat er vooral vanuit de biologische hoek vraag was naar dit soort stieren, gingen we ervan uit van de stier in totaal zo'n 2.500 à 3.000 rietjes te kunnen verkopen. We hadden nooit verwacht dat het er 4.000 per maand zouden worden.“

Bevruchtend vermogen

Reladon is een zoon van de Montbéliarde-stier Redon uit een Fitlist-moeder. Deze Anoeska

30 heeft zelf echter een Brown Swiss-moeder en heeft verderop in de stamboom ook MRIJ-invloeden. Daarom heeft Reladon een bloedvoering van 50 procent Montbéliarde, 31,25 procent Holstein, 12,5 procent Brown Swiss en 6,25 procent MRIJ. Anoeska 30 kreeg 88 punten voor haar exterieur en noteerde een vierde 305-dagenlijst van 11.444 kilo melk met 4,77 procent vet en 4,15 procent eiwit, goed voor een lactatiewaarde van 122. Hiddink geeft aan dat Reladon al maandenlang in de top tien staat tussen de meest verkochte Holstein-stieren. „Er is inmiddels ook vraag vanuit het buitenland.“ Hiddink verklaart de populariteit door het hoge eiwit in de stamboom, het spiertje extra en het bevruchtend vermogen van Reladons sperma. „Er is een veehouder met een heel goede Shottle-dochter, die drachtig móést worden. Ze hadden het op allerlei manieren al 23 keer geprobeerd, maar zonder resultaat. Voor de vierentwintigste

inseminatie gebruikten ze voor het eerst Reladon en toen was ze drachtig“, illustreert de kruisingspecialist.

Evenlund en Edelity

Omdat Reladon zo populair werd, had CRV op een gegeven moment behoefte aan meer bloedspreading. Zo kwam de fokkerijorganisatie bij de familie Nijboer in Nieuw Annerveen terecht, waar de stieren Evenlund en Edelity werden aangekocht. Evenlund is een zoon van Brown Swiss-stier Even uit een dochter van de Zweedse Roodbonte stier Peterslund. Zowel Even als Peterslund scoren hoog voor levensduur, respectievelijk +630 en +443 dagen op zwartbontbasis. De moeder van Evenlund, Sietske 80, is tevens de grootmoeder van Edelity. Haar dochter Sietske 82, een dochter van Brown Swiss-stier Paul, leidde in combinatie met de stier Delta Fidelity tot Edelity. Net als Anoeska 30 – naast Reladon heeft ze

Anoeska 30 is de moeder van Reladon en Imposant. Ze produceerde in haar vierde lactatie in 305 dagen 11.444 kilo melk met 4,77 procent vet en 4,15 procent eiwit.

Fokje 148 is de moeder van Bosgoed Legende. Ze produceerde in haar tweede lactatie in 305 dagen 11.704 kilo melk met 4,48 procent vet en 3,91 procent eiwit.

Moeder Sietske 80 (rechts) en dochter Sietske 82 zijn de moeders van respectievelijk Evenlund en Edelity. Moeder en dochter haalden lactatiewaarden van 114 en 116.

De verwachtingswaarden van de New Generation-stieren (de fokwaarden van Kian zijn er aan toegevoegd).

Stiernaam	Vader	M-vader	NVI	kgM	%V	%E	INET	Lvd	Ugh	Vru	Gin	Geb	MS	F	R	U	B	Ext	aAa
Bosgoed Legende	Legend	Jublend	+159	+322	+0,16	+0,18	+180	+245	105	102	104	105	99	101	99	100	105	102	534
Edelity	Fidelity	Paul	+150	-27	+0,33	+0,18	+128	+227	105	99	100	101	100	101	102	102	109	105	516
Evenlund	Even	Peterslund	+146	-689	+0,23	+0,14	-71	+400	110	106	107	103	98	102	101	98	108	103	231
Kian	Andries	Sunny Boy	+106	-507	+0,70	+0,36	+136	+295	103	97	92	105	102	99	104	100	108	103	1564
Woeste Polder Reladon	Redon	Fitlist	+76	-370	+0,26	+0,24	+52	+41	107	105	97	98	101	102	104	95	104	100	462
Woeste Polder Imposant	Imposium	Fitlist	+46	-679	+0,51	+0,36	+60	-133	104	105	101	99	101	101	101	92	105	98	456

Copyright foto

met Imposant, een zoon van Fleckvieh-stier Imposium, nog een zoon die het tot New Generation-stier schopte – is ook Sietske 80 een koe met veel kwaliteiten. Ze werd ingeschreven met 85 punten, bracht net als Anoeska ook elk jaar een kalf, en noteerde een vierde 305-dagenlijst van 13.128 kilo melk met 4,46 procent vet en 3,63 procent eiwit, goed voor een lactatiewaarde van 114. Dochter Sietske 82 werd met 86 punten ingeschreven en noteerde een eerste 305-dagenlactatie van 9.692 kilo melk met 4,99 procent vet en 3,52 procent eiwit (LW 116). In de tweede lactatie wordt ze voorspeld op een lactatiewaarde van 123. „We kunnen deze gekruiste stieren niet op genomics testen, dus moeten we wel heel hoge eisen stellen aan de afstamming”, aldus Hiddink.

Bosgoed Legende

De vijfde New Generation-stier is Bosgoed Legende. Fokker Walter Bosgoed uit Denekamp realiseert met 115 koeien een rollend jaargemiddelde van 9.100 kilo melk met 5,18 procent vet en 4,02 procent eiwit en past daartoe al jaren de driewegkruising toe met Holstein, Brown Swiss en Jersey. De afstamming van Legende luidt dan ook: Legend x Jublend x Lemvig. „O Man-bloed gecombineerd met de gehalten en de hardheid van Brown Swiss en Jersey”, legt Hiddink uit. Ook Fokje 148, de met 85 punten ingeschreven moeder van Legende – ze kreeg 90 punten voor de benen – produceert uitstekend. Haar tweede 305-dagenlactatie resulteerde in 11.704 kilo melk met 4,48 procent vet en 3,91 procent eiwit (LW 131).

Kritiek

Hoewel de afstammingen van de New Generation-stieren boordevol klinkende cijfers zitten, kent Hiddink ook de kritiek die op het gebruik van gekruiste stieren rust. Omdat de stieren bepaald niet ‘fokzuiver’ zijn, zouden ze veel spreiding geven onder de nakomelingen. „De kalveren van Reladon (van de andere stieren zijn er nog geen kalveren, red.) zijn goed en uniform. Ook zijn ze heel vitaal. Sinds er kalveren zijn, is het gebruik van de stier dan ook juist verder toegenomen”, weerspreekt Hiddink. „Vergelijk het maar met de paardenfokkerij. Een invloedrijke hengst als Heartbreaker is een kruising tussen de rassen Holsteiner, Frans rijpaard en Engels volbloed. Of zoek het dichterbij. Kian is ook een ingekruiste stier.” Jan Hiddink adviseert veehouders die bereid zijn om te gaan kruisen, maar die niet te veel van de Holstein willen afwijken, de gekruiste stieren te gaan gebruiken. „Je mist dan inderdaad een stukje heterosis.” Hiddink adviseert niet te zwaar in te zetten op één

stier. „We hebben Reladon ook nauwelijks gepromoot, het zijn gewoon proefstieren.”

Principes ondermijnd

Niet iedereen is enthousiast over gekruiste stieren. Hans Kerkhof van fokkerijorganisatie Xsires vindt dat het de principes van het inkruisen ondermijnt. „Het basisprincipe van het inkruisen is het heterosis-effect. De vaderlijn moet zo ver mogelijk van de moederlijn af zitten. Als er nog Holstein-bloed in zo’n stier zit, zit hij genetisch nog relatief dicht bij de koe waarmee je hem wilt paren. Je gebruikt de voordelen van het kruisen niet optimaal.” Kerkhof verwijst naar de intensieve veehouderij. „Niet voor niets kruisen ze in de varkens- en kippenfokkerij ook met zuivere lijnen.”

Kerkhof stelt dat het gebruik van gekruiste stieren tot meer variatie bij de nakomelingen leidt. „De uniformiteit zal afnemen. Er zullen best goede koeien van komen, maar ook veel mindere.” Kerkhof noemt het concept van gekruiste stieren mooi bedacht, maar zegt er nooit aan mee te zullen doen. „Het is heel gemakkelijk om van een fantastische kruisingkoe een stierkalf van een willekeurig ras in te zetten. Je kunt het sperma bovendien heel gemakkelijk verkopen. Maar kruisen is iets wat je goed moet doen. Dat is wat we de afgelopen acht jaar hebben geleerd. Kruis zo veel mogelijk met raszuivere andere rassen, dan weet je ook wat je kunt verwachten.”

Dubbeldoel

Fleckvieh-voorman Stef Beunk van de Zuid-Duitse fokkerijorganisatie Bayern Genetik denkt er anders over. „Ik vind het begrijpelijk wat CRV doet. Wij zijn voor dubbeldoel, maar gaan ook speciale stieren maken in het kader van ‘the best of all breeds’.” Beunk blijft onverminderd enthousiast over het Fleckvieh-ras, maar wil daarnaast gebruik maken van de sterke punten van de andere rassen. „Het Jersey-ras zorgt bijvoorbeeld voor hoge gehalten. We willen dan ook de goede kwaliteiten van de verschillende rassen verenigen in één stier.” Beunk denkt bijvoorbeeld aan koeien waarin diverse rassen zijn gecombineerd en die wat apart hebben, welke hij wil combineren met een Fleckvieh-stier. „Omdat de vader van de gekruiste stier bij ons altijd een Fleckvieh-stier is, is het Fleckvieh-aandeel sowieso altijd minimaal 50 procent.” Beunks ideale koe blijft een efficiënte dubbeldoelkoe, met een optimale fitness, melksamenstelling en vruchtbaarheid. „We kijken met de kruisingstieren dan ook absoluut niet af van ons fokdoel. We gaan een paar gekruiste stieren per jaar inzetten, stieren voor mensen die wat apart zoeken.” Beunk zegt dat zijn organisatie zelf de paringen zal maken.

Bosgoed Legende:
62,5% Holstein, 25%
Brown Swiss, 12,5%
Jersey

Edelity: 62,5%
Holstein, 25% Brown
Swiss, 12,5% Zweeds
Roodbont

Evenlund: 50% Brown
Swiss, 25% Zweeds
Roodbont, 25%
Holstein

*Woeste Polder
Imposant:* 50%
Fleckvieh, 31,25%
Holstein, 12,5% Brown
Swiss, 6,25% MRIJ

*Woeste Polder
Reladon:* 50%
Montbéliarde, 31,25%
Holstein, 12,5% Brown
Swiss, 6,25% MRIJ

Kian: 71,1% Holstein,
21,9% MRIJ, 7% Fries-
Hollands